

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11 м. Київ 01011

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93

e-mail: inform@dkrp.gov.ua

від 10.08.17 № 6-7 ач/о/20-17

**Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сфері
ринків фінансових послуг**

*Про розгляд
проекту акта*

Державною регуляторною службою України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» розглянуто проект проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» щодо врегулювання діяльності фінансових установ» (далі – проект Закону), а також документи, що додаються до проекту Закону, подані Нацкомфінпослуг листом від 10.07.2017 № 5309/16-5.

Відповідно до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта» зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151 (далі – Методика), у розділі I АРВ «Визначення проблеми» розробник повинен чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, зокрема, чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, визначити причини виникнення проблеми, а також оцінити важливість проблеми.

Так, у розділі I АРВ до проекту Закону розробником зазначається, що протягом 2016 року Адміністраторами було укладено 2960 договорів, з них 1366 договорів було розірвано споживачами, протягом цього ж строку до Нацкомфінпослуг надійшло понад 100 скарг громадян щодо їхніх взаємовідносин із Адміністраторами.

Разом з цим, даних щодо суті цих скарг та причин розірвання укладених договорів розробником не наведено.

Одночасно, в АРВ відсутня інформація щодо прогалин в даному правовому полі, які призвели до виникнення проблеми.

ВІХ №6724/0/20-17 від 10.08.2017

Відсутність зазначеної інформації унеможливорює надання об'єктивної оцінки як самої проблеми, так і запропонованих шляхів її вирішення.

Також, проектом Закону передбачається, серед іншого, вирішення проблемної ситуації відсутності чітких вимог стосовно обмеження суміщення фінансовими установами надання фінансових послуг з іншими видами підприємницької діяльності, що призводять до збільшення порушень законодавства, у зв'язку з чим виникла необхідність у встановленні заборони здійснення іншої підприємницької діяльності, ніж визначена цим Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» (далі – Закон) та законами про діяльність відповідної фінансової установи, а також нормативно-правовими актами державних органів, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг.

З цією метою проектом Закону передбачається доповнити статтю 5 Закону новим пунктом 6 такого змісту:

«6. Фінансовим установам забороняється здійснювати іншу підприємницьку діяльність, ніж визначена цим Законом та законами про діяльність відповідної фінансової установи, а також нормативно-правовими актами державних органів, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг.»

Слід зазначити, що відповідно до статті 1 Закону фінансова установа – це юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг, а також інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках, прямо визначених законом, та внесена до відповідного реєстру в установленому законом порядку. До фінансових установ належать банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, *виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг*, а у випадках, прямо визначених законом, – інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг. Не є фінансовими установами (не мають статусу фінансової установи) незалежні фінансові посередники, що надають послуги з видачі фінансових гарантій в порядку та на умовах, визначених Митним кодексом України.

Тобто, Законом вже встановлено певні обмеження для фінансової установи, *як виключного виду діяльності з надання фінансових послуг*.

В той же час, частиною першою та другою статті 5 Закону визначено, що *фінансові послуги надаються фінансовими установами*, а також, якщо це прямо передбачено законом, фізичними особами - підприємцями.

Виключне право або інші обмеження щодо надання окремих фінансових послуг встановлюються законами про діяльність відповідної фінансової установи та нормативно-правовими актами державних органів, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг.

З огляду на вказане, заборона здійснення фінансовими установами іншої підприємницької діяльності не достатньо обґрунтовано та не доведено, чому існуючі регулювання не вирішують проблему та потребують вдосконалення.

органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги» розробником також не обраховано витрати органів виконавчої влади на виконання вимог регуляторного акта згідно з Додатком 3 до Методики, що не дозволяє зробити висновок щодо забезпечення балансу інтересів суб'єктів господарювання та держави, та чи є обраний спосіб регулювання оптимальним з позиції мінімізації витрат держави.

У Розділ VIII «Визначення показників результативності дії регуляторного акта» розробником не враховано вимоги пункту 10 Методики.

Відповідно до пункту 10 Методики прогнозні значення показників результативності регуляторного акта встановлюються протягом різних періодів після набрання чинності актом, обов'язковими з яких повинні бути:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта;

кількість суб'єктів господарювання;

розмір коштів і час, що витратимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання.

Окрім цього, відповідно до вимог Методики, необхідно навести не менше ніж три кількісних показники, які безпосередньо характеризують результативність дії регуляторного акта, та які підлягають контролю (відстеження результативності).

Недотримання розробником вимог Закону та Методики в частині визначення показників результативності не дозволить в подальшому належним чином провести відстеження його результативності, як це передбачено статтею 10 Закону.

Також повідомляємо, що до Державної регуляторної служби України надійшли пропозиції та зауваження ТОВ «АВТО ПРОСТО» та Української асоціації інвестиційного бізнесу.

З метою дотримання законних прав та інтересів зацікавлених суб'єктів та вимог статті 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», якою встановлено основні принципи державної регуляторної політики, одним з яких є прозорість та врахування громадської думки, надсилаємо вказані звернення для розгляду та врахування його в остаточній редакції проекту Закону (копія листа додається).

Ураховуючи викладене, за результатами проведеної експертизи відповідно до статті 30 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України повідомляє про невідповідність проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» щодо врегулювання діяльності фінансових установ» принципам державної регуляторної політики.

Додатки на 10 арк.

Голова Державної регуляторної служби України

Ксенія Ляпіна

При визначенні проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, розробник обмежився лише словесним описом проблеми. Не наведено суттєвих даних у числовій формі, які б обґрунтовували наявність проблеми, визначали її масштаб та важливість.

Зазначене не відповідає вимогам статті 4 Закону, зокрема, *принципу доцільності*, оскільки розробником не доведена наявність проблеми, що потребує державного втручання, та не обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою її вирішення.

Одночасно, пунктом 2 «Прикінцевих положень» проекту Закону пропонується встановити, що з дати набрання чинності цим Законом видача ліцензії з адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах припиняється.

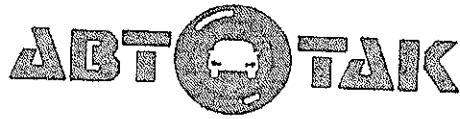
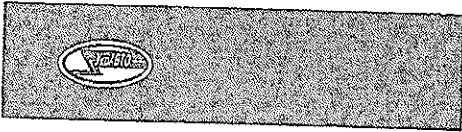
При цьому зауважуємо, що відповідно до пункту 2 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» ліцензуванню підлягає такий вид господарської діяльності, як надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів).

В свою чергу, пунктом 4 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 913 (далі – Ліцензійні умови), встановлено, що відповідно до цих Ліцензійних умов орган ліцензування видає ліцензії на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), а саме на, серед іншого, адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах.

Відповідно до Ліцензійних умов орган ліцензування видає ліцензії на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), та, зокрема, адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах.

З огляду на вказане, назва виду господарської діяльності на який припиняється видача ліцензій не узгоджується з нормами статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та Ліцензійних умов.

При заповненні розділу VI АРВ «Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги» розробником також не обраховано витрати органів виконавчої влади на виконання вимог регуляторного акта згідно з Додатком 3 до Методики, що не дозволяє зробити висновок щодо забезпечення балансу інтересів суб'єктів господарювання та держави, та чи є обраний спосіб регулювання оптимальним з позиції мінімізації витрат держави.

ТОВ „АВТО ПРОСТО“, код ЄДРПОУ 35509011, безстрокова Ліцензія від 15.09.2015 р., видана Нацкомфінпослуг
Україна, 03045, м. Київ, Столичне шосе, 90, 4-й поверх

01 серпня 2017 року
Вих. №287

Голові Державної Регуляторної Служби України
Пані Ляпіній Ксенії Михайлівні

Зауваження

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» щодо врегулювання діяльності фінансових установ»

Повідомленням від 04 липня 2017 року на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг («Нацкомфінпослуг»), оприлюднено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» щодо врегулювання діяльності фінансових установ» («Проект Закону»), а також Аналіз регуляторного впливу та Додаток 1 (Витрати) до Проекту Закону. У зв'язку з цим та на підставі статті 6 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» ТОВ «АВТО ПРОСТО» подає свої зауваження.

У Проекті Закону Нацкомфінпослуг пропонує такі зміни:

- I. виключення з переліку видів фінансових послуг, визначених статтею 4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» («Закон про фінансові послуги»), послуги з адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах;
- II. встановлення заборони здійснення іншої підприємницької діяльності, ніж визначена Законом про фінансові послуги та законами про діяльність відповідної фінансової установи, а також нормативно-правовими актами державних органів, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг.

Таким чином, відповідно до Аналізу регуляторного впливу Нацкомфінпослуг вважає, що Проект Закону начебто спрямований вирішити такі завдання:

- I. ситуацію, що склалася на ринку фінансових послуг, а саме: незадоволення споживачів послугами з адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах;
- II. ситуацію відсутності чітких вимог до обмежень суміщення фінансовими установами надання фінансових послуг з іншими видами підприємницької діяльності.

Аналіз даного Проекту Закону свідчить про його невідповідність цілям та засадам нормативного регулювання ринку фінансових послуг і господарської діяльності, а також суперечність з Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами з огляду на таке.

1. Фактична заборона Нацкомфінпослуг фінансової послуги Проектом Закону є недоцільною і незаконною, оскільки суперечить принципу адекватності державного регулювання, а поставлені завдання можуть бути вирішені в межах повноважень Нацкомфінпослуг

Відповідно до статті 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» *«адекватність - відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив».*

Метою Закону про фінансові послуги, серед іншого, є *«створення правових основ для захисту інтересів споживачів фінансових послуг»*, а тому закріплення послуги адміністрування фінансових активів у Законі про фінансові послуги гарантує захист споживачів цієї послуги та державне регулювання діяльності фінансових компаній, які надають таку послугу. При цьому можливі проблеми споживачів послуг адміністрування фінансових активів, на яких наголошує Нацкомфінпослуг у Аналізі регуляторного впливу, можуть бути вирішені самою Нацкомфінпослуг через надані їй повноваження.

Відповідно до пункту 3 частини 1 статті 28 Закону про фінансові послуги Нацкомфінпослуг *«видає фінансовим установам відповідно до законів з питань регулювання окремих ринків фінансових послуг відповідні дозволи, а також ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг та затверджує умови провадження діяльності з надання фінансових послуг, здійснення яких потребує відповідної ліцензії чи дозволу, та порядок контролю за їх додержанням».*

Постановою від 7 грудня 2016 року № 913 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів)» Кабінет Міністрів України, виконуючи свої завдання¹, затвердив вимоги для отримання права на провадження господарської діяльності з адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах (*«Ліцензійні умови»*). Згідно з пунктом 89 Ліцензійних умов *«фінансова установа провадить діяльність з адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах відповідно до умов провадження такої діяльності, встановлених Нацкомфінпослуг»*, проте Нацкомфінпослуг не реалізувала своє повноваження та не затвердила умови провадження діяльності фінансовою установою після отримання ліцензії на адміністрування фінансових активів і відповідно порядок контролю за їх додержанням, а тому не створила правові основи з метою захисту прав споживачів.

Натомість, Проектом Закону Нацкомфінпослуг пропонує виключити дану фінансову послугу із законодавчо встановленого переліку фінансових послуг, що зужує обсяг можливого захисту споживачів фінансових послуг і є неадекватним способом регулювання відносно можливого рівня державного регулювання такої діяльності.

До того ж у контексті досягнення поставлених цілей Нацкомфінпослуг не розглянула можливість розробки/вдосконалення альтернативних способів, які не передбачають безпосереднього державного регулювання. Наприклад, у Публічному звіті про діяльність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, за 2016 рік зазначено, що *«за напрямом захисту інтересів споживачів фінансових послуг та відновлення довіри до ринків*

¹Стаття 9 (2) Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 222-VII від 02.03.2015

небанківських фінансових послуг: з лютого 2016 року запроваджено щомісячне розміщення інформаційних повідомлень на сайті Нацкомфінпослуг щодо результатів розгляду скарг споживачів фінансових послуг».

При цьому на сайті Нацкомфінпослуг розміщені повідомлення за період з 4 березня 2016 року до 7 липня 2017 року стосуються інформації про роботу зі зверненнями громадян та юридичних осіб щодо дій страхових компаній. Звідси слідує, що питання захисту споживачів послуги адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах та типові проблеми у цій сфері не висвітлені і не опрацьовані Нацкомфінпослуг за допомогою наявних інструментів недержавного регулювання, зокрема шляхом розміщення інформаційних повідомлень про результати розгляду скарг.

Таким чином, Нацкомфінпослуг володіє й іншими інструментами регулювання за напрямом захисту прав споживачів у сфері адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах, які наразі не використовуються ефективно.

Отже, виключення послуги адміністрування активів для придбання товарів у групах із законодавчо встановленого переліку фінансових послуг виходить за межі необхідного державного регулювання, оскільки проблеми споживачів, навіть якщо такі існують, можуть бути вирішені через повноваження Нацкомфінпослуг.

До того ж Проект Закону розроблено без аналізу механізмів, які функціонують для захисту прав споживачів, та способів їх вдосконалення. Зокрема, Нацкомфінпослуг не провела аналіз альтернативних способів вирішення поставлених завдань, а саме – створення вимог до провадження діяльності після отримання ліцензії, використання наявних інструментів (розміщення інформації про результати розгляду скарг, ознайомлення потенційних споживачів з типовими проблемами у цій сфері та їх можливим розв'язанням), та вдосконалення чинного регулювання.

2. Висновки Нацкомфінпослуг про необхідність виключення послуги адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах з переліку фінансових послуг є необґрунтованими і безпідставними

2.1. Рівень фінансової грамотності українців не впливає на стан задоволення від споживання послуг адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах

Відповідно до Аналізу регуляторного впливу Нацкомфінпослуг посилається на показники² фінансової обізнаності та грамотності українців і робить висновок, що з огляду на «низьку фінансову грамотність», «існує значний ризик втрати громадянами своїх коштів та підвищення соціального напруження». Зауважимо, що з наведених даних щодо фінансової грамотності неможливо зробити висновок про обізнаність споживачів стосовно окремої послуги адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах, оскільки статистика демонструє дані про загальний стан фінансової обізнаності українців.

При цьому згідно з Інформацією про роботу зі зверненнями громадян Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, питання щодо

²За словами Нацкомфінпослуг дані, отримані маркетинговою дослідницькою компанією InMind (м. Київ), за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку – USAID

адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах займають малу частку серед звернень споживачів.

Наприклад, за перше півріччя 2016 року (період з 01.01.2016 по 30.06.2016) Нацкомфінпослуг опрацьовано 2 730 звернень громадян, серед яких найбільшу частку займають питання щодо страхового відшкодування – «з даних питань надійшло 2 158 звернень або 79 % від загальної кількості». Водночас з «питань щодо врегулювання відносин з ломбардами, фінансовими компаніями та іншими фінансовими установами надійшло 255 звернень, або 9,3 % від загальної кількості», що до того ж вказує на малий відсоток звернень щодо відносин з фінансовими компаніями загалом, а не тільки з компаніями, які надають послугу адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах.

За III квартал 2016 року та за IV квартал 2016 року питання щодо страхових послуг незмінно займають найбільшу частку серед звернень громадян – 70 % та 72,5 % від загальної кількості відповідно. При цьому показник звернень щодо врегулювання відносин з ломбардами, фінансовими компаніями та іншими фінансовими установами за ці періоди становив лише 13,4 % та 7,2 % від загальної кількості відповідно.

Отже, на ринку фінансових послуг найбільшу частку звернень споживачів займають звернення щодо страхових послуг. При цьому Нацкомфінпослуг мотивує необхідність виключення послуги адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах тим, що існує високе незадоволення і необізнаність споживачів у цій сфері, що не відповідає дійсності з огляду на вищенаведене.

2.2. Нацкомфінпослуг не надає фактів щодо існування проблеми невиконання фінансовими компаніями договорів адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах, які можуть бути вирішені лише законодавчим регулюванням

Відповідно до Аналізу регуляторного впливу Нацкомфінпослуг вважає, що «у разі невиконання декількома учасниками групи своїх зобов'язань за договорами існує ризик невиконання фінансовою компанією – адміністратором своїх зобов'язань перед учасниками групи щодо придбання та розподілу товару».

При цьому відповідно до Підсумків діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2016 рік Нацкомфінпослуг надає такі показники щодо послуг адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах: «За 2016 рік фінансові компанії уклали 2 960 договорів адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах на загальну суму 421,0 млн. грн., виконали 2 998 договорів», а «Протягом I кварталу 2017 року фінансові компанії уклали 399 договорів адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах на загальну суму 102,7 млн. грн., виконали 335 договорів».

Таким чином, причини та ризики, які на думку Нацкомфінпослуг потребують вирішення за допомогою Проекту Закону, спростовуються показниками щодо виконання зобов'язань фінансовими компаніями на ринку фінансових послуг.

3. Проект Закону суперечить принципу збалансованості регулювання господарської діяльності, оскільки встановлює заборону здійснення іншої підприємницької діяльності, ніж визначена нормативно-правовими актами

Відповідно до статті 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» *«збалансованість - забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави».*

Відповідно до Аналізу регуляторного впливу Нацкомфінпослуг вважає, що існує проблемна ситуація через відсутність чітких обмежень щодо суміщення надання фінансових послуг з іншими видами підприємницької діяльності, *«що призводить до збільшення порушень законодавства».* Проте Нацкомфінпослуг не вказує, які саме порушення законодавства на ринку фінансових послуг були спричинені відсутністю таких обмежень. У зв'язку з цим Нацкомфінпослуг не визначила, які саме види підприємницької діяльності повинні бути заборонені для фінансових установ та які інтереси захищає така заборона. Як наслідок, запропоновані у Проекті Закону зміни спрямовані на те, щоб фінансові установи здійснювали виключно ту діяльність, яка визначена Законом про фінансові послуги, що непропорційно обмежує свободу підприємницької діяльності.

Відповідно до статті 42 Конституції України *«кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом».* Відповідно до частини 4 статті 12 Господарського Кодексу України *«обмеження щодо здійснення підприємницької діяльності, а також перелік видів діяльності, в яких забороняється підприємництво, встановлюються Конституцією України та законом».* Отже, види підприємницької діяльності, які суб'єкту господарювання здійснювати заборонено, повинні бути чітко визначені законом. Натомість, Проект Закону спрямований на те, щоб заборонити будь-яку діяльність, яка не встановлена в Законі про фінансові послуги, що охоплює невизначений перелік можливих видів підприємництва.

Окрім цього, чинне регулювання діяльності з адміністрування фінансових активів для придбання товару у групах містить окремі чіткі обмеження, які покладаються на фінансові компанії. Наприклад, згідно з пунктом 37 Ліцензійних умов послугу адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах не дозволяється суміщати з іншими фінансовими послугами. Таким чином, фінансова діяльність суб'єкта господарювання, який надає послуги адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах, обмежується тільки цими послугами. При цьому у Проекті Закону не враховано ситуацій, коли виключною підприємницькою діяльністю фінансової установи є адміністрування придбання товарів в групах, як у ситуації ТОВ «АВТО ПРОСТО» (відповідно до пункту 4.2 Статуту ТОВ «АВТО ПРОСТО»).

Таким чином, Проект Закону обтяжує свободу підприємницької діяльності фінансових установ без чіткого визначення інтересів, захист яких цього може вимагати, та переліку видів діяльності, які мають бути заборонені, що суперечить Конституції та законам України.

4. Проектом Закону ігноруються механізми захисту прав споживачів, які розробляються фінансовими компаніями

4.1. У межах наявних інструментів фінансові компанії забезпечують доступ споживачів до інформації.

Згідно з пунктом 92 Ліцензійних умов Внутрішні правила надання фінансових послуг повинні містити, серед іншого, *«порядок доступу потенційних споживачів фінансової послуги та учасників групи до документів та іншої інформації фінансової установи, пов'язаної з провадженням ним діяльності з адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах».*

До того ж до укладення з учасником групи договору про адміністрування фінансові компанії ознайомлюють його з внутрішніми правилами, умовами договору про адміністрування та надають інформацію, визначену статтею 12 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг». У випадку ТОВ «АВТО ПРОСТО» працівники фінансової компанії ознайомлюють (потенційних) споживачів з умовами надання послуг, після чого, у разі укладення договору, споживачі підписують Довідку про ознайомлення Учасника групи із Внутрішніми правилами, засвідчуючи, зокрема: «Терміни, визначення, умови Внутрішніх правил мені зрозумілі».

У рамках забезпечення прав споживачів відповідно до пункту 4.4 Внутрішніх правил ТОВ «АВТО ПРОСТО» «Товариство надає інформацію та/або документи, пов'язані із наданням фінансової послуги на умовах, передбачених договором про адміністрування, при отриманні письмового запиту учасника або потенційного споживача фінансової послуги. Отриманий запит відповідним чином реєструється Товариством». У такому порядку ТОВ «АВТО ПРОСТО» опрацьовує звернення споживачів, які здебільшого стосуються таких питань: строк отримання автомобіля, порядок зміни ціни, розірвання договору, строк повернення коштів, повідомлення про непередбачувані обставини. Облік цих звернень і наданих відповідей ведеться в електронному вигляді, і в кожному окремому випадку ТОВ «АВТО ПРОСТО» приймає відповідне рішення з приводу звернення в рамках договору.

Окрім цього, інформація щодо адміністрування фінансових активів міститься у відкритому доступі на веб-сайті ТОВ «АВТО ПРОСТО» (<http://www.autotak.com.ua/>), де зокрема можна ознайомитись з Внутрішніми правилами ТОВ «АВТО ПРОСТО» (<http://www.autotak.com.ua/share/Vnytrishni-pravula-2012.pdf>) та з Договором про надання фінансової послуги з адміністрування фінансових активів для придбання товару (Автомобіля) у групі (http://www.autotak.com.ua/share/Ugoda_AutoTak.pdf).

Отже, на фінансові компанії покладається обов'язок надавати доступ до інформації про послуги адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах та забезпечувати обізнаність споживачів у питаннях, пов'язаних з цією фінансовою послугою. При цьому Проект Закону, яким пропонується виключити дану послугу з законодавчо встановленого переліку фінансових послуг, не впливає на проблеми фінансової обізнаності, якщо такі існують.

4.2. Фінансові компанії володіють механізмами забезпечення інтересів споживачів за договорами адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах.

Система адміністрування активів для придбання товару у групі побудована таким чином, що фінансова компанія бере на себе обов'язок забезпечити отримання товару учасником групи, який сплатив загальну кількість періодичних платежів та виконав інші зобов'язання за Договором. Фінансові компанії чітко закріплюють таку гарантію у Договорах щодо адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах (наприклад, пункт 1.2 Договору про надання фінансової послуги ТОВ «АВТО ПРОСТО»),

При тому, що акумулювання коштів у групі дійсно залежить від дотримання графіку платежів кожним учасником групи, учасник, який виконав договір, може вимагати отримання товару незалежно від виконання договорів іншими учасниками групи, а фінансова компанія зобов'язана організувати отримання товару таким учасником. Разом з цим, у договорі про адміністрування фінансових активів зазвичай прописуються механізми, які дозволяють притримати право на отримання товару чи виключити учасника з групи у разі невиконання ним зобов'язань за договором (пункти 13.3 та 13.4 Договору про надання фінансової послуги ТОВ «АВТО

ПРОСТО»), що створює умови, в яких інтересом кожного учасника групи є належне здійснення платежів за договором.

Можливість зміни розміру періодичних платежів у разі зміни поточної ціни товару, яку Нацкомфінпослуг вважає загрозою для прав споживачів послуги адміністрування фінансових активів, насправді встановлена у Внутрішніх правилах та Договорах про надання фінансової послуги, і споживачам відомо про таку можливість до укладення договору.

Крім того, зауважимо, що вартість і автомобіля, отриманого за Договором про адміністрування, і автомобіля, придбаного на вторинному ринку, також пропорційно зростає, що відображає співмірність впливу незалежних від сторін чинників загального фінансового стану у державі.

Відтак, Проект Закону розроблено без аналізу механізмів, які функціонують для захисту прав споживачів, та способів їх вдосконалення.

З огляду на вище зазначені зауваження, Проект Закону розроблений на основі необ'єктивного аналізу, без врахування можливих альтернатив, і суперечить Конституції України, а тому не може бути допущений до законодавчого процесу.

5. Проект Закону повинен розроблятися із залученням громадян України відповідно до вимог спеціальної процедури консультацій з громадськістю

Відповідно до статті 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» «оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень і пропозицій не може бути перешкодою для проведення громадських слухань та будь-яких інших форм відкритих обговорень цього проекту регуляторного акта». Згідно з пунктом 12 Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» «в обов'язковому порядку проводяться консультації з громадськістю у формі публічного громадського обговорення та/або електронних консультацій з громадськістю щодо проектів нормативно-правових актів, які передбачають провадження регуляторної діяльності у певній сфері; передбачають надання пільг чи встановлення обмежень для суб'єктів господарювання та інститутів громадянського суспільства».

По-перше, Проект Закону спрямований на регулювання ринку фінансових послуг шляхом виключення з переліку фінансових послуг адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах. По-друге, Проект Закону спрямований встановити обмеження на здійснення підприємницької діяльності, яка не визначена Законом. Отже, Проект Закону повинен бути опрацьований у форматі консультацій з громадськістю.

Зауважимо, що згідно з пунктом 5 Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» «інформація, пов'язана з організацією та проведенням консультацій з громадськістю, оприлюднюється у спеціально створеній рубриці "Консультації з громадськістю" офіційного веб-сайту органу виконавчої влади [який є головним розробником проекту нормативно-правового акта]». Наразі на сайті Нацкомфінпослуг немає такої інформації, яка би давала причини вважати, що Нацкомфінпослуг готується до організації та проведення консультацій з громадськістю щодо Проекту Закону.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» одним з принципів державної регуляторної політики є принцип *прозорості та врахування громадської думки*, який передбачає, зокрема, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку.

Просимо врахувати наші зауваження та прийняти рішення про відмову в погодженні Проекту Закону.

З повагою,

Голова правління

Гутварьова Н.В.

вул. Предславинська, 28 оф. 301
03680, м. Київ, Україна
Телефон/факс: (044) 528-72-66, 528-72-70
E-mail: office@uaib.com.ua

28 Predslavynska Str, off. 301
03680 Kyiv, Ukraine
Tel./fax: 528-72 -66, 528-72-70
E-mail: office@uaib.com.ua

Вих. № 114
від 04.08.2017р.

Державна регуляторна служба
України

Українська асоціація інвестиційного бізнесу (УАІБ) розглянула проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» щодо врегулювання діяльності фінансових установ» (далі – Проект), підготовлений Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та оприлюднений на сайті Державної регуляторної служби України 12.07.2017р. та направляє свої зауваження Проекту.

Як зазначено у супровідних документах до Проекту, цілями розробки законопроекту є вдосконалення державного регулювання ринку фінансових послуг, зокрема, встановлення чітких вимог щодо обмеження суміщення фінансовими установами надання фінансових послуг з іншими видами підприємницької діяльності.

Натомість, пунктом 2 Проекту пропонується доповнити статтю 5 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» новим пунктом 6 такого змісту:

«6. Фінансовим установам забороняється здійснювати іншу підприємницьку діяльність, ніж визначена цим Законом та законами про діяльність відповідної фінансової установи, а також нормативно-правовими актами державних органів, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг.»

Таким чином, замість встановлення певних обмежень діяльності з надання фінансових послуг пропонується встановити заборону на здійснення будь-якої іншої підприємницької діяльності.

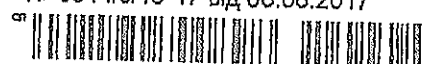
У преамбулі Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» встановлено, що «Цей Закон встановлює загальні правові засади у сфері надання фінансових послуг, здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг. Метою цього Закону є створення правових основ для захисту інтересів споживачів фінансових послуг, правове забезпечення діяльності і розвитку конкурентоспроможного ринку фінансових послуг в Україні, правове забезпечення єдиної державної політики у фінансовому секторі України». Частиною 1 статті 2 цього Закону закріплено, що «Цей Закон регулює відносини, що виникають між учасниками ринків фінансових послуг під час здійснення операцій з надання фінансових послуг.» Відповідно, пункт 2 Проекту прямо протирічить меті та сфері дії Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» покликаний регулювати та може встановлювати обмеження виключно щодо надання фінансових послуг.

Встановлення ж обмеження на здійснення підприємницької діяльності, в першу чергу, протирічить Конституції України.

Статтею 42 Конституції України встановлено «Стаття 42. Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом.

Підприємницька діяльність депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування обмежується законом.

Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.

Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів.».

Частиною 8 статті 92 Конституції України встановлено, що правові засади і гарантії підприємництва визначаються виключно Законами України.

Згідно статті 42 Господарського кодексу «Підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.»

Статтею 43 Господарського кодексу закріплено свободу підприємницької діяльності, а саме: «1. Підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом.

2. Особливості здійснення окремих видів підприємництва встановлюються законодавчими актами.

3. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, а також перелік видів діяльності, підприємництво в яких забороняється, встановлюються виключно законом.»

Згідно принципів підприємницької діяльності, встановлених статтею 44 Господарського кодексу, «підприємництво здійснюється на основі:

вільного вибору підприємцем видів підприємницької діяльності;

самостійного формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, використання яких не обмежено законом, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону;

вільного найму підприємцем працівників;

комерційного розрахунку та власного комерційного ризику;

вільного розпорядження прибутком, що залишається у підприємця після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом;

самостійного здійснення підприємцем зовнішньоекономічної діяльності, використання підприємцем належної йому частки валютної виручки на свій розсуд.».

Таким чином, під визначення підприємницької діяльності підпадають будь-які господарські операції фінансових установ, в т.ч. ті, що не стосуються надання фінансових послуг, наприклад, купівля/продаж власного майна, надання в оренду власного нерухомого майна тощо.

Статтею 47 Господарського кодексу встановлено, що «Держава гарантує усім підприємцям, незалежно від обраних ними організаційних форм підприємницької діяльності, рівні права та рівні можливості для залучення і використання матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів.».

Враховуючи наведене, УАІБ не підтримує проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» щодо врегулювання діяльності фінансових установ») у запропонованій редакції. Просимо врахувати надані зауваження.

Генеральний директор

А.Рибальченко